

SEROLOJİ LABORATUVARI NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ

1. Gelen Numunenin Uygun Koşullarda Laboratuvara Ulaşım Ulaşmadığı:

Örnekler, istenilen tetkiklerin neler olduğuna bağlı olarak belirli koşullarda taşınmış olmalıdır. Laboratuvarımızda yapılan test menüsüne göre özellikle bilirubin tayinleri için doğrudan ışığa maruz kalarak taşınmış örneklerde doğru ölçüm yapılamayacağından numunenin ışığa maruz kalmadan taşınıp taşınmamış olduğuna bakılır.

2. Kimliklendirme (Doğru Barkod):

Her numunenin laboratuvara ulaştığında üzerindeki etikette bazı bilgilerle tanımlanmış olması şarttır. Bu bilgiler asgari olarak; ad, soyad, yaş, cinsiyet, numunenin alındığı tarih, numunenin gönderildiği servis, çalışılacak testlerin neler olduğu, varsa hastalığın teşhisi ve kullanılan ilaçlar (antibiyotik vb.) şeklinde olmalıdır. Bu bilgiler kontrol edilerek numuneler laboratuvarca teslim alınır.

3. Uygun Örnek Kabı:

Her numune, kendisi için en uygun ve tanımlanmış kap kan tüpü, idrar kabı, gaita kabı vs. içinde laboratuvara gönderilmelidir. Farklı örnek kabı ile gönderilmiş numuneler teslim alınmaz.

4. Yetersiz Örnek Hacmi:

Rutin Düz Kan Tüplerinde Yeterli minimum örnek miktarı 3-5 cc olmalıdır. Bu miktarın altındaki örnekler red edilmelidir (**Eliza ve Seroloji Örnekleri İçin**)

İdrar numunesi için miktar minimum 5-10 cc olmalıdır. Bu miktarın altındaki örnekler reddedilmelidir.

5. Katkılı Tüplerde Yetersiz Örnek Hacmi:

EDTA, sitrat içerikle numunenin pıhtılaşmasının önlenmesi gereken tüm testlerde, (örnek: hemogramı pıhtılaşma testleri vs.) tüpe alınan kanın mutlak suretle uygun ve tanımlanmış miktarda olması gereklidir. Bu vakumlu tüplerde işaretlendiği kadardır işaret yerine kadar doldurulmamış numuneler laboratuvara kabul edilmezler.

6. Hemoliz:

Birçok testin kanda eritrositlerin parçalanması sonucu oluşan hemolizden olumsuz etkilendiği bilinmektedir. Bu nedenle hemolize uğramış kan örneklerinin laboratuvara kabul edilmemesi gereklidir. Bu durum laboratuvara gelene kadar belirgin hale gelmemişse, teslim alındısı yapıp santrifüj edildikten sonra tekrar kontrol edilerek uygun olmayan hemolizli numuneler kayıt masasında mevcut olan numune red defterine kayıt edilir. Numuneyi gönderen birime ulaşılarak bilgi verilir ve yeni numune istenir.

7. Laboratuvara Transfer Sırasında Gecikmiş Olan Numuneler

8. Uygun Şartlarda Saklanılmayan Uzun Süre Bekletilmiş Numuneler

BAKTERİYOLOJİ LABORATUVARI NUMUNE KABUL KRİTERLERİ

1. Kliniklerden ve kan alma laboratuvarından gelen numunelerin üzerinde mutlaka hasta barkodu veya hastanın numune barkodu olmalıdır.

2. Hangi numunenin çalışılması isteniyorsa o numunenin bilgisayar girişi yapılmalıdır. Laboratuvara gelen numunenin bilgisayar girişi laboratuvar sekreteri tarafından kontrol edilerek girişi olan numuneler kabul edilir.

3. Eğer gaita, idrar gibi numuneler istenmiş ise hastaya tarif edilerek usulüne uygun vermesi sağlanır. Hasta numuneyi getirince kabul edilir.
4. Doğru hasta - Doğru giriş - uygun numune- uygun zamanda - yeterli miktarda geldiğinde kabul edilir. Barkod tüp üzerine uygun şekilde yapıştırılmamışsa barkot çıkartılarak düzgün yapıştırıldıktan sonra kabul edilir. Ancak barkot kaldırıldıktan sonra altında isim olup olmadığı kontrol edilir eğer barkodun altında aynı hastaya ait isim varsa yeni barkod basarak kabulü yapılır.
5. Numunelerin bulunduğu taşıma kap ve tüplerinde kırık çatlak, yabancı madde yok ise kabul edilir.
6. Bakterioloji laboratuvarına gönderilecek tüm numunelerin hemen laboratuvara gönderilmesi gerekir.
7. Anaerob istenen kültür numunesi anaerob şartlarda nakledilmişse kabul edilir. Anaerobik inceleme için uygun numuneler: kapalı apse aspiratı, bartholin bezi aspiratı, kan, safra, kemik iliği aspiratı, bronkoskopik fırçalama, fallapian tüpü, intrauterin örnekler, overler, plasenta vs.
8. Tüm örnekler mümkünse antibiyotik alınmadan verilmeli, antibiyotik alındıysa belirtilmelidir.
9. İdrar kültürü için orta akım idrarı, steril idrar kabında en geğ yarım saat içinde laboratuvara ulaştırılmalıdır.
10. Balgam kültürü için verilecek balgam örneği, ağız su ile çalkalandıktan sonra tercihen sabah verilmeli ve tükürük olmamalıdır.

BAKTERİYOLOJİ LABORATUVARI NUMUNE RED KRİTERLERİ

Aşağıda belirtilen durumlarda bakteriolojiye gelen numuneler reddedilebilir.

1. Servislerden gönderilen etiketsiz, kime ait olduğu belli olmayan, istemi otomasyon üzerinden yapılmamış, hasta bilgileri eksik örnekler reddedilir.
2. Steril olmayan kapla gelen kültür numuneleri (gaita hariç)
3. İstek yapılan test için yetersiz örnek hacmi
4. 2 - 8 C de dahi olsa 24 saatten fazla beklemiş idrar numuneleri
5. Antibiyotik kullanan hastadan kültür isteği (tedaviye cevap alınamıyorsa antibiyotik ismi not alınarak çalışılır.)
6. Başka numune ile kontamine örnekler (idrar gaita ile kontamine ise)
7. Balgam numunesinde epitel hücre oranı fazla ise (tükürkse)
8. Numune kırık veya çatlak bir kapla gelmişse
9. Formalinle gelen numuneler
10. Dışarıdan transport besiyerli eküvyonla gelmeyen kültür numuneleri İstemle örnek kabı bilgileri uyumsuzsa
11. Anaerob istenen kültür numunesi anaerob şartlarda nakledilmemişse ve numune anerop ekim için uygun örnek değilse (balgam, suprapubik alınmamış idrar vb.) reddedilir.
12. Kan, BOS, idrar dışında kalan steril vücut sıvılarına ait aynı tarihli örnekler
13. 24 saat içinde bir hastadan aynı mikrobiyolojik incelemenin tekrar istenmesine ait örnekler.
14. Mikrobiyolojik inceleme için uygun olmayan örnekler reddedilmelidir, örneğin; foley sonda ucu, yenidoğanda gastrik aspirat vb.

Bir numunenin mikrobiyolojik incelemeye uygun olamadığı için reddi doğru sonuç alabilmek adına yeni numune istenmesi içindir. Ancak genelde ampirik tedavi başlayabileceği için hastayla ilgili durum klinisyenle görüşülerek iyi değerlendirilmeli, gerekiyorsa reddedilmemeli ancak sonuçlarla ilgili oluşabilecek sorunlar ağısından klinisyen uyarılmalıdır.